

Pirmoji pagalba įtariant anafilaksiją – pavojingą gyvybei alerginę reakciją

Anafilaksija – tai gyvybei grėsminga, ūmiai besivystanti alerginė reakcija, pažeidžianti dvi ir daugiau organų sistemas: odos, kvėpavimo, virškinimo ir širdies-kraujagyslių.

Dažniausiai anafilaksiją išprovokuoja maistas, vaistai, geliantys vabzdžiai, lateksas. Dažnai priežastis lieka neaiški.

Anafilaksiją provokuojantys veiksniai įvairių amžiaus grupių žmonėms būna skirtingi. Pavyzdžiui, kūdikiams ir mažiems vaikams anafilaksiją dažniausiai sukelia karvės pienas, kiaušiniai, vyresniems – žemės ir medžių riešutai, žuvis, vėžiagyviai. Suaugusiesiems anafilaksines reakcijas dažniau sukelia vaistai ir vabzdžių įgėlimai.

Anafilaksijai išsivystyti svarbus organizmo įsijautrinimas bei gretutiniai veiksniai, pvz., fizinis krūvis, karščiavimas. Vaikai, sergantys alerginėmis ligomis (astma, alergine sloga) ir alergiški maistui, labiau rizikuoja patirti anafilaksiją.

Anafilaksijos požymiai:

- staigi ligos pradžia (nuo kelių minučių iki dviejų valandų nuo kontakto su alergenu) ir greitas progresavimas;
- žinomas ar numanomas kontaktas su alergenu;
- dviejų ir daugiau organų sistemų pažeidimo požymiai (žr. žemiau).

Odos pažeidimo požymiai:

- dilgėlinis bėrimas;
- paraudimas;
- niežulys (gali būti be bėrimo);
- tinimas (pvz., lūpų, ausų, vokų).

Kvėpavimo sistemos pažeidimo požymiai:

- užkimęs balsas;
- dusulys;
- pasunkėjęs, triukšmingas įkvėpimas ar iškvėpimas;
- kosulys;
- staiga atsiradusi sloga, nosies užburkimas.

Širdies-kraujagyslių sistemos pažeidimo požymiai:

- silpnumas;
- blyškumas;
- alpimas;
- suglebimas;
- sąmonės praradimas.

Virškinimo sistemos pažeidimo požymiai:

- pykinimas;
- vėmimas;
- pilvo skausmas;
- viduriavimas.

Įtariant anafilaksiją pagalba turi būti suteikta nedelsiant!

Ką daryti?

- Jei įmanoma, nutraukti kontaktą su alergenu.
- Ligonį paguldyti ant nugaros, pakelti kojas.
- Kviesti pagalbą.
- Suleisti adrenalino. **Adrenalinas – svarbiausias vaistas anafilaksijai gydyti!** Jis leidžiamas į raumenis vidurinio šlaunies trečdalyje šoniniame paviršiuje. Adrenalinas yra receptinis vaistas, reikiamą jo dozę nustato gydytojas. Yra specialūs adrenalino autoinjektoriai, kad injekciją būtų galima lengviau atlikti. Jei reikia, injekcija kartojama kas 5-15 min.
- Net ir praėjus klinikiniais požymiams, žmogus, patyręs anafilaksiją, privalo būti nuvežtas į ligoninės Priėmimo-skubios pagalbos skyrių, kur jo būklė būtų tinkamai įvertinta ir nustatyta tolesnė gydymo taktika.

Turint adrenalino autoinjektorių, būtina nuolat patikrinti jo galiojimo laiką ir laiku atnaujinti vaisto atsargas. Nors galbūt niekada neteks pasinaudoti automatinio adrenalino injektoriumi, tačiau anafilaksiją patyrusiems žmonėms privaloma jį turėti su savimi, paruoštą naudoti.

Anafilaksiją patyrusiems žmonėms reikia alergologo konsultacijos ir ištyrimo dėl galimų priežasčių.

Naudojimosi automatiniais adrenalino injektoriais schema

1. Apimkite delnu injektorių ir nuimkite pilką apsauginį kamštelį.

2. Juodą injektoriaus galą nukreipkite į šlaunį (su ar be drabužių).

3. Stipriai išmeikite nukreiptą injektoriaus galą į šlaunį, kol išgirsite spragtelėjimą, ir palaikykite 10 sekundžių.

4. Ištraukite injektorių, nelieskite adatos. 10 sekundžių pamasazuokite injekcijos vietą.